

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 238/2021-50

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti postupu Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 6/2012 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 6/2012 **b o l i p o r u š e n é** základné právo sťažovateľov na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a ich právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bratislava III sa **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 6/2012 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Okresný súd Bratislava III **j e p o v i n n ý** zaplatiť [REDAKOVANÉ] primerané finančné zadosťučinenie v sume **1 500 eur**, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bratislava III **j e p o v i n n ý** zaplatiť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] primerané finančné zadosťučinenie, a to každému v sume po **1 200 eur** do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Okresný súd Bratislava III **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľom trovy konania v sume **1 464,19 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
6. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu elektronickou formou 12. marca 2021 domáhajú vyslovenia porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a ich práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 6/2012 (ďalej len „napadnuté konanie“). Súčasne navrhujú, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov, každému z nich priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 714 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 238/2021 z 1. júna 2021 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľov v celom rozsahu na ďalšie konanie.

3. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že napadnuté konanie začalo ešte v roku 2012, a to podaním žaloby (návrhu) s alternatívnym petitom na rozhodnutie, ktorým sa sťažovatelia domáhali nahradenia prejavu vôle žalovaného na uzatvorenie kúpnej zmluvy k pozemku, na ktorom majú postavenú svoju nehnuteľnosť (rekreačná chata, pozn.), alebo určenia neplatnosti časti kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi žalovanými. Sťažovatelia súčasne uvádzajú, že v súvislosti s namietaným správaním žalovaného v prvom rade podali návrh na vydanie neodkladného opatrenia, pričom okresný súd o podanej žalobe rozhodol rozsudkom z 22. februára 2019 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“) a o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia rozhodol uznesením z 11. mája 2020. V dôsledku sťažovateľmi podaného odvolania rozhodoval o vydaných rozhodnutiach okresného súdu Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“), ktorý rozsudkom č. k. 10 Co 62/2020 z 3. septembra 2020 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) potvrdil rozsudok okresného súdu v časti zamietnutia žaloby o nahradenie prejavu vôle a vo zvyšku napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, a to z dôvodu, že odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu nepovažoval za dostatočné. Sťažovatelia zdôrazňujú, že od vrátenia prejednávanej veci okresnému súdu neboli v napadnutom konaní vykonané žiadne úkony, ktoré by viedli k meritórnemu rozhodnutiu. Napadnuté konanie tak ani po deviatich rokoch nie je právoplatne skončené.

II.

Argumentácia sťažovateľov

4. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti uvádzajú, že aj keď okresný súd nie je v napadnutom konaní absolútne nečinný, jeho postup považujú za nesústreďný a nekoordinovaný. Uvedené podľa sťažovateľov potvrdzuje skutočnosť, že rozhodnutia okresného súdu (rozsudok a uznesenie o zamietnutí návrhu na vydanie neodkladného opatrenia, pozn.) boli rozsudkom krajského súdu v časti zrušené a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (bod 3 tohto nálezu, pozn.). V tejto súvislosti sťažovatelia citujú časť z odôvodnenia rozsudku krajského

súdu, a to „... súd prvej inštalácie týmto nesprávnym procesným postupom, keď vypracoval rozhodnutie bez zákonom stanovených náležitostí, znemožnil žalobcom uplatnenie im patriacich procesných práv, nakoľko úplnou absenciou odôvodnenia napadnutého uznesenia v uvedenej časti, a teda arbitrárnosťou svojho rozhodnutia, odňal žalobcom možnosť v podanom opravnom prostriedku skutkovo a právne argumentovať, čím im odňal možnosť konať pred súdom a porušil ich právo na spravodlivý súdny proces. Tieto procesné pochybenia súdu prvej inštalácie nie je možné v odvolacom konaní napraviť...“.

5. S odkazom na rozhodovaciu prax ústavného súdu sťažovatelia poukazujú na účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a uvádzajú aj vlastné hodnotenie troch rozhodných kritérií pri posudzovaní prietáhov v konaní. Zdôrazňujú, že predmet napadnutého konania nemožno hodnotiť po právnej a skutkovej stránke ako zložitý, keďže rozhodovanie o nahradenie prejavu vôle a určenie neplatnosti kúpnej zmluvy predstavujú štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Náročnosť namietaného konania nie je podľa sťažovateľov podmienená ani skutkovými okolnosťami prejednávanej veci, pretože sa rozhoduje o právach k nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v územnej pôsobnosti okresného súdu, dokazovanie prebiehalo prostredníctvom listín a výsluchov sporových strán a namietané konanie sa nevyznačuje ani veľkým počtom nehnuteľností alebo subjektov vystupujúcich ako sporové strany konania. K svojmu správaniu sťažovatelia uviedli, že v napadnutom konaní postupovali vždy spôsobom, aby v ich právnej veci bolo rozhodnuté v najkratšom čase, a predmetné má vyplývať aj zo skutočností, že sú zastúpení právnym zástupcom, vždy dodržiavajú pokyny a lehoty stanovené okresným súdom a s rovnakým cieľom realizovali aj svoje procesné práva (zmena žaloby a modifikácia jej petitu, návrh na rozšírenie účastníkov konania, pozn.). Na podklade predneseného sťažovatelia formulujú záver, a to že vzniknuté prietahy sú dôsledkom neodborného vedenia napadnutého konania a nesprávnou organizáciou práce okresného súdu.

6. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti zároveň odôvodnili význam meritórneho rozhodnutia pre ich osoby. Poukázali nielen na už vynaložené finančné prostriedky ako trovy napadnutého konania, ale aj na sťažený prístup a citový vzťah ku svojej chate. V závere ústavnej sťažnosti uviedli rozsiahlu, niekoľkostranovú citáciu judikatúry európskych súdnych autorít, na podklade ktorej odôvodnili výšku požadovaného primeraného finančného zadost'učinenia.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľov

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

7. Okresný súd k ústavnej sťažnosti zaslal vyjadrenie zákonného sudcu, ktorý uviedol, že predmetom napadnutého konania boli dva procesné nároky sťažovateľov ako žalobcov. Jedným z nich bolo nahradenie prejavu vôle žalovaného v prvom rade uzatvoriť so žalobcom v prvom rade kúpnu zmluvu o prevode vlastníckeho práva k špecifikovaným pozemkom. Druhým uplatneným nárokom sa sťažovatelia domáhali určenia neplatnosti kúpnej zmluvy v konkretizovaných častiach, na základe ktorej žalovaní v treťom a štvrtom rade previedli vlastnícke právo k špecifikovaným pozemkom na žalovaných v prvom a druhom rade. O nároku týkajúcom sa nahradenia prejavu vôle bolo rozhodnuté rozsudkom okresného súdu, ktorý v spojení s rozsudkom krajského súdu nadobudol právoplatnosť 5. januára 2021. Rozhodnutie v časti určenia neplatnosti kúpnej zmluvy

bolo rozsudkom krajského súdu zrušené a v tejto časti vrátené na ďalšie konanie a nové rozhodnutie okresnému súdu. Predmetom napadnutého konania tak ostal len procesný nárok sťažovateľov o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy. Preto je podľa zákonného sudcu potrebné, aby sa aj namietané porušenie práv sťažovateľov posudzovalo len vo vzťahu k nároku na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy. Zároveň pripomína, že civilné sporové konanie je konanie návrhové a pred podaním návrhu súd nemá žiadny právny dôvod na to, aby sa mohol zaoberať ešte neuplatneným procesným nárokom. V konklúzii uvedeného zákonný sudca akcentuje, že sťažovatelia sa určenia neplatnosti kúpnej zmluvy nedomáhali od začiatku napadnutého konania, ale až v jeho priebehu, a to návrhom doručeným okresnému súdu 5. marca 2013, o ktorom okresný súd rozhodol uznesením z 11. júla 2013 tak, že zmenu žaloby pripustil. Na prednesené nemá vplyv ani skutočnosť, že sťažovatelia označili procesný nárok na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy ako alternatívny petit už v návrhu, ktorým napadnuté konanie iniciovali, pretože (podľa zákonného sudcu, pozn.) v prípade sťažovateľov alternatívny ani eventuálny petit neprichádza do úvahy. Rozšírenie žaloby, ku ktorému došlo v priebehu napadnutého konania, je preto potrebné považovať za nový procesný nárok.

7.1 Tvrdenie sťažovateľov o existencii zbytočných prieťahov v napadnutom konaní považuje zákonný sudca za neopodstatnené a argumentuje, že po podaní opravného prostriedku proti rozsudku okresného súdu boli vykonávané nielen administratívne úkony spojené s podaným odvolaním, ale okresný súd rozhodoval aj o dvoch návrhoch sťažovateľov na vydanie neodkladného opatrenia (z 10. júla 2019 a zo 14. apríla 2020, pozn.). Keďže sťažovatelia podali proti rozhodnutiam okresného súdu o zamietnutí ich návrhov na vydanie neodkladného opatrenia (uznesenie č. k. 10 C 6/2012-525 zo 6. augusta 2019 a uznesenie č. k. 10 C 6/2012-655 z 11. mája 2020, pozn.) opravné prostriedky, okresný súd musel súdny spis opakovane predkladať krajskému súdu, aby rozhodol o podaných odvolaniach. Po rozhodnutí odvolacieho súdu bol rozsudok krajského súdu doručený stranám konania a okresný súd uznesením z 11. januára 2021 rozhodol aj o návrhu sťažovateľov na nariadenie neodkladného opatrenia, a to v časti, v ktorej bola vec rozsudkom krajského súdu zrušená a vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Po nadobudnutí právoplatnosti predmetného uznesenia (4. február 2021, pozn.) predchádzajúca zákonná sudkyňa nariadila termín pojednávania na 7. máj 2021, ktorý bol v dôsledku zmeny zákonného sudcu (5. máj 2021, pozn.) a potreby naštudovania si rozsiahleho spisového materiálu zrušený. Nový termín pojednávania bol nariadený na 9. september 2021. V kontexte uvedeného zákonný sudca uviedol podrobnú chronológiu nariadených pojednávanií a sumarizoval, že z trinástich (správne má byť zo šestnástich, pozn.) pojednávanií bolo celkom šesť odročených na základe žiadosti procesných strán namietaného konania (tri na žiadosť sťažovateľov, dve na žiadosť žalovaných a jedno kvôli nepriaznivému zdravotnému stavu svedkyne sťažovateľov, pozn.). Z dôvodov na strane súdu boli nariadené pojednávania zrušené celkom trikrát. Vo zvyšných siedmich termínoch boli pojednávania riadne uskutočnené. Predmetom napadnutého konania je podľa zákonného sudcu skutkovo náročnejší spor, pretože je potrebné overiť právny status záhradkárskej osady, v ktorej sa predmetné pozemky a nehnuteľnosť sťažovateľov nachádzajú, ako aj ostatné skutkové a právne tvrdenia strán napadnutého konania. Na účel náležitého zistenia skutkového stavu bolo preto potrebné vypočúť siedmich účastníkov konania (sťažovatelia v druhom a treťom rade sú subjektmi napadnutého konania až od ich pripustenia do konania, o ktorom okresný súd rozhodol uznesením z 10. apríla 2013 a ktoré nadobudlo právoplatnosť 28. mája 2013, pozn.) a dvoch svedkov.

Vykonané výsluchy boli podľa názoru zákonného sudcu rozsiahle a predmetné tak verifikuje aj istú náročnosť napadnutého konania. V závere svojho vyjadrenia zákonný sudca poznamenal, že okresnému súdu nemožno pričítať na ťarchu obdobia, počas ktorých bol súdny spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o podaných odvolaniach proti rozhodnutiam okresného súdu, a to v období od 14. augusta 2014 do 31. decembra 2014 (krajský súd rozhodoval o odvolaní proti uzneseniu okresného súdu o zamietnutí návrhu žalovaného na prerušenie konania, pozn.), od 9. októbra 2019 do 10. decembra 2019 (krajský súd rozhodoval o odvolaní proti uzneseniu okresného súdu o zamietnutí návrhu sťažovateľov na nariadenie neodkladného opatrenia, pozn.) a od 23. júna 2020 do 11. decembra 2020 (krajský súd rozhodoval o odvolaní proti meritórnemu rozsudku a uzneseniu okresného súdu o zamietnutí návrhu sťažovateľov na nariadenie neodkladného opatrenia, pozn.).

III.2. Replika sťažovateľov:

8. Sťažovatelia vo svojej replike predniesli, že odmietajú tvrdenie okresného súdu, že nedošlo k vzniku prierahov, naďalej trvajú na skutočnostiach uvedených v ústavnej sťažnosti, rozporujú tvrdenie zákonného sudcu, že po vydaní rozsudku krajského súdu je porušenie ich namietaných práv potrebné posudzovať len vo vzťahu k uplatnenému nároku na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy. Ďalej odmietajú tvrdenie, podľa ktorého obdobie rozhodovania krajského súdu nemožno započítať do celkovej dĺžky namietaného konania a opakovane akcentujú potrebu posúdenia napadnutého konania ako celku. Súčasne pripomínajú, že k vzniku prierahov v napadnutom konaní došlo ešte predtým, ako ich právna vec bola pridelená novému zákonnému sudcovi.

9. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, nakoľko na základe podaní účastníkov konania, vrátane ich príloh a súdneho spisu predloženého ústavnému súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Podstata námietok sťažovateľov v súvislosti s namietaným porušením ich základného práva na prerokovanie ich veci bez zbytočných prierahov a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote je založená na ich tvrdení, že k porušeniu týchto práv došlo v dôsledku neefektívneho a nesústredeného postupu okresného súdu v napadnutom konaní.

11. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osôb domáhajúcich sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04).

12. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty účastníka konania. Táto povinnosť súdu do 1. júla 2016 vyplývala z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval,

aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, v zmysle ktorej len čo sa konanie začalo, postupoval v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04, I. ÚS 250/2020) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie strany sporu a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokovanej veci.

14. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, predmetom konania vedeného okresným súdom je rozhodovanie o nahradení prejavu vôle žalovaného v prvom rade a určenie neplatnosti kúpnej zmluvy (body 3 a 7 tohto nálezu, pozn.). S prihliadnutím na skutkový stav vyplývajúci zo súdneho spisu možno síce čiastočne prisvedčiť tvrdeniu okresného súdu o istej náročnosti napadnutého konania, avšak táto zložitosť veci spočívala najmä v pomerne početnom uplatňovaní procesných práv strán napadnutého konania, s ktorými sa musel okresný súd vysporiadať. Samotný predmet napadnutého konania však predstavuje štandardnú rozhodovaciu agendu všeobecných súdov, ktorá sa nevyznačuje právnou zložitou, a preto ústavný súd dospel k záveru, že dĺžka namietaného konania nebola závislá od zložitosti právnej veci sťažovateľov.

15. V konaní o ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov ústavný súd okrem zložitosti veci skúma aj to, akým spôsobom sa na prietahoch konania podieľa osoba, ktorá podala ústavnú sťažnosť vo veci porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd konštatuje, že nezistil také správanie sťažovateľov ako strany sporu napadnutého konania, ktoré by prispelo k zbytočným prietahom. Práve naopak, sťažovatelia reagovali na výzvy okresného súdu, dostavili sa na nariadené termíny pojednávania a pokiaľ im v tom bránila určitá prekážka, túto včas oznámili konajúcemu okresnému súdu alebo požiadali o odročenie nariadeného pojednávania.

16. Správanie sťažovateľov, ktorí v napadnutom konaní opakovane podávali procesné návrhy, síce nasvedčuje istej miere ich nerozhodnosti z hľadiska sledovaného zámeru (napríklad len žalobný návrh bol od podania žaloby modifikovaný trikrát, pozn.), avšak doplnenie návrhu, zmeny návrhu, procesné návrhy, podanie opravných prostriedkov a podobne predstavujú legitímnu procesnú aktivitu účastníka konania (strany sporu). Ústavný súd preto s odkazom na vlastnú judikatúru pripomína, že uplatňovanie procesných práv nepochybne môže prispieť k predĺženiu konania, zodpovednosť za tento stav ale neznáša oprávnená osoba a nemožno ju pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04, II. ÚS 865/2014, II. ÚS 484/2016, II. ÚS 481/2017), čo je aj prípad sťažovateľov. V korelácii s uplatňovaním procesných práv stranami napadnutého konania, ako aj ich snáh o mimosúdne riešenie vzniknutého sporu ústavný

súd poukazuje na svoje skoršie rozhodnutie sp. zn. III. ÚS 60/2016, v ktorom uviedol, že snaha účastníkov (strán) o vyriešenie sporu mimosúdne aj v prebiehajúcom súdnom konaní je legitímna a žiaduca, pritom konajúci súd je tiež povinný viesť účastníkov k tomu, aby sa spor vyriešil zmierom (§ 100 ods. 1 OSP, § 170 ods. 2 CSP). V takomto prípade je však potrebné akceptovať, ak konajúci súd nepostupuje ďalej v konaní a čaká na stanovisko účastníkov a účastníci tiež v zásade nemôžu neskôr namietat' nečinnosť súdu, ktorá bola bezprostredne vyvolaná ich snahou o zmierné riešenie sporu.

17. Ústavný súd napokon hodnotil aj samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní. Z obsahu predloženého súdneho spisu vyplýva, že napadnuté konanie začalo 17. januára 2012, keď bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľa ako žalobcu (v prvom rade, pozn.) o nahradenie prejavu vôle žalovaného (v prvom rade, pozn.), ktorým sa sťažovateľ súčasne domáhal aj vydania predbežného opatrenia, pričom ku dňu podania ústavnej sťažnosti nie je v právnej veci sťažovateľov právoplatne rozhodnuté a rozsudok okresného súdu bol rozhodnutím krajského súdu v časti zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie (body 3 a 7.1). S prihliadnutím na vykonané procesné úkony je nutné rezultovať, že napadnuté konanie sa od svojho začiatku vyznačovalo určitým nesústredným postupom okresného súdu. *Exempli causa*, okresný súd síce o zamietnutí návrhu na vydanie predbežného opatrenia rozhodol už uznesením č. k. 10 C 6/2012-39 zo 14. februára 2012, avšak sťažovateľom ako žalobcom v prvom rade uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok až 31. mája 2012 a po zaplatení súdneho poplatku (13. jún 2012, pozn.) trvalo takmer ďalšie dva mesiace (2. august. 2012, pozn.), pokiaľ okresný súd vyzval žalovaného v prvom rade na vyjadrenie sa k podanej žalobe. Okresný súd postupoval nesústredene aj v nasledujúcom období, a to osobitne v roku 2013, v ktorom vykonal len jedno súdne pojednávanie (28. január 2013, pozn.), pričom z obsahu zápisnice vyplýva, že došlo k odročeniu pojednávania na účel prípadného mimosúdneho riešenia vzniknutého sporu. Ostatná činnosť okresného súdu sa v roku 2013 sústreďovala len na rozhodovanie o uplatnených procesných právach strán konania, a to o návrhoch na pripustenie vstupu ďalších účastníkov do konania (uznesenie č. k. 10 C 6/2012-102 z 10. apríl 2013, pozn.) a návrhu na rozšírenie žalobného návrhu (uznesenie č. k. 10 C 6/2012-124 z 11. júla 2013, pozn.). Nesústredným je aj postup okresného súdu, ktorý o návrhu žalovaného na prerušenie napadnutého konania rozhodol až po uplynutí siedmich mesiacov od jeho doručenia (2. máj 2013, pozn.), a to tak, že podaný návrh zamietol (uznesenie č. k. 10 C 6/2012-132 z 3. decembra 2013, pozn.).

18. Za neefektívny považuje ústavný súd najmä spôsob, akým okresný súd vykonával niektoré súdne pojednávania, ktoré aj napriek značnému časovému odstupu od podania žaloby nevedol tak, aby urýchlil proces náležitého zistenia skutkového stavu a vydania meritórneho rozhodnutia. Zo zápisnice o pojednávaní konanom 27. apríla 2016 vyplýva, že súd po uskutočnení výsluchu sťažovateľov ako žalobcov a žalovaného v prvom rade súdne pojednávanie odročil s tým, že na ďalšom pojednávaní (2. september 2016, pozn.) bude pokračovať výsluchom žalovaných. Okresný súd odročil aj pojednávanie konané 11. novembra 2016, a to po uskutočnení výsluchu žalovaných v prvom až treťom rade, pričom do zápisnice o pojednávaní uviedol, že na ďalšom pojednávaní vypočuje žalovanú v štvrtom rade. Z pohľadu ústavného súdu však nie je zrejmé, aké okolnosti viedli okresný súd k tomu, aby na tento účel odročoval súdne pojednávania, pretože na oboch už označených pojednávaniach boli osobne prítomní všetci žalovaní, ktorých výsluch mohol okresný súd bezprostredne vykonať. Neefektívne bolo vykonané aj pojednávanie konané

17. októbra 2018, pretože okresný súd neskončil výsluch prítomnej svedkyne, ale pojednávanie o 10.09 h ukončil a na účel dokončenia jej výsluchu a prednesenia záverečných rečí súdne pojednávanie odročil na 7. december 2018. Vzhľadom na skutočnosť, že na nariadený termín pojednávania sa svedkyňa nedostavila, okresný súd musel opätovne súdne pojednávanie odročiť, a to na 22. február 2019, na ktorom dokončil výsluch tejto svedkyne a po skočení dokazovania vyhlásil v napadnutom konaní rozsudok. Podľa ústavného súdu spôsob vedenia súdnych pojednávanií celkom zjavne prispel k predĺženiu celkovej doby trvania napadnutého konania a k vzniku zbytočných prietáhov v konaní, ktoré mali za následok porušenie namietaných práv sťažovateľov.

19. Na podklade už uvedených skutočností ústavný súd pripomína, že zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, t. j. takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty strán sporu (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08, I. ÚS 356/2020).

20. Pri hodnotení postupu okresného súdu ústavný súd prihliadal aj na skutočnosť, že priebeh napadnutého konania spadal čiastočne do obdobia vyhlásenia núdzového stavu od 16. marca 2020 a jeho neskorších rozšírení uzneseniami vlády Slovenskej republiky podľa čl. 5 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19. Prijaté právne opatrenia vrátane vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 24/2021 Z. z. o vykonávaní pojednávanií, hlavných pojednávanií a verejných zasadnutí v čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu v znení neskorších predpisov, ako aj celková spoločenská situácia v tomto období mali nepochybne vplyv aj na priebeh napadnutého konania a pre okresný súd znamenali vytvorenie objektívnej prekážky, aby bezprostredne po rozsudku krajského súdu mohol vykonať súdne pojednávanie. Zároveň ústavný súd z obsahu súdneho spisu zistil, že okresný súd už 4. marca 2021 nariadil termín pojednávania na 7. máj 2021, ktorý bol z dôvodu zmeny zákonného sudcu a potreby naštudovania spisového materiálu odročený na 9. september 2021. Vzniknutý stav preto nie je možné pripísať na vrub okresnému súdu a súčasne je potrebné odmietnuť aj argument sťažovateľov o nečinnosti okresného súdu v období od vrátenia súdneho spisu z krajského súdu.

21. V nadväznosti na už prednesený argument okresného súdu, a to aby namietané porušenie práv sťažovateľov bolo posudzované podľa časového rámca žalobou uplatnených nárokov (bod 7 tohto nálezu, pozn.), ústavný súd pripúšťa istú opodstatnenosť predmetného tvrdenia. Je to práve žalobca, ktorý ako *dominus litis* vymedzuje predmet konania, a to svojou žalobnou nárociou (opisom rozhodujúcich skutočností) a žalobným návrhom (petitom). Platí, že rozhodné skutkové a nadväzujúce právne konštrukcie sa logicky premietajú v žalobnom petite (porovnaj rozsudok najvyššieho súdu č. k. 5 Cdo 548/ 2015 z 28. septembra 2016, bod 13, uverejnený pod R 22/2017). Zmenou žalobného návrhu podľa § 140 CSP (§ 95 OSP) žalobca prejavuje svoju vôľu, aby sa predmetom konania stal buď iný petit, alebo skutkový stav vymedzený inými rozhodujúcimi skutočnosťami. Je nepochybné, že žalobca by mohol túto vôľu procesne prejaviť aj vo forme novej žaloby, ktorou by začal nové konanie. Rovnako je zrejmé, že konajúci súd by mohol ihneď po podaní tejto druhej žaloby obe konania spojiť (§ 166 CSP a § 112 ods. 1 OSP). Preto je potrebné zmenu žaloby vnímať ako procesný úkon, ktorého esenciálnou zložkou je taký prejav vôle žalobcu, z ktorého je nepochybné, že žalobca v prebiehajúcom spore podáva novú (ďalšiu) žalobu a súčasne

žiada súd, aby rozhodol buď o navrhovanom spojení vecí, alebo jej vylúčení na samostatné konanie, pričom po pripustení zmeny žaloby súdom sa ďalej pokračuje v konaní o žalobe, aká splynutím vznikla (m. m. I. ÚS 39/2018). Zjednodušene vyjadrené, zmena žaloby predstavuje uplatnenie nového nároku a je na posúdení konajúceho súdu, aby o jej zmene rozhodol a uplatnené nároky prípadne spojil do jedného konania alebo viedol dve samostatné súdne konania, čo je aj prípad sťažovateľov. Reflektujúc skutkový stav napadnutého konania, ústavný súd preto uzatvára, že napadnuté konanie bolo potrebné posudzovať vo vzťahu k oboch uplatneným nárokom spoločne, a to už od jeho začiatku. Z vyjadrení zákonného sudcu a sťažovateľov je totiž zrejmé, že okresný súd si bol o prípadnom uplatnení nároku na určenie neplatnosti špecifikovanej kúpnej zmluvy vedomý už z obsahu pôvodnej žaloby (návrhu) zo 17. januára 2012, aj keď týmto nárokom nebol ešte právne viazaný. Po podaní návrhu na zmenu petitu okresný súd uznesením č. k. 10 C 6/2012-124 z 11. júla 2013 prvýkrát pripustil zmenu pôvodnej žaloby a následne o oboch sťažovateľmi uplatnených nárokoch vrátane ich neskorších modifikácií rozhodoval v jednom koherentnom konaní. Zároveň ústavný súd zdôrazňuje, že o pripustení zmeny petitu pôvodnej žaloby bolo rozhodnuté len niečo viac ako jeden a pol roka od začiatku napadnutého konania, čo nie je možné považovať za také nové uplatnenie procesného nároku, ktoré by pre okresný súd znamenalo zásadný obrat v jeho doterajšom postupe. Navyše, takmer všetky súdne pojednávania (s výnimkou prvého pojednávania konaného 28. januára 2013, pozn.), ako aj výsluchy strán napadnutého konania a svedkov boli vykonané až potom, ako bolo rozhodnuté o pripustení rozšírenia pôvodnej žaloby. Okresný súd tak de facto od počiatku napadnutého konania rozhodoval o oboch uplatnených nárokoch, čo implikuje výsledok o posudzovaní napadnutého konania ako celku pre oba uplatnené nároky.

22. S prihliadnutím aj na už prednesené skutočnosti a bez potreby podrobnejších analýz ústavný súd dospel k záveru, že v prípade sťažovateľov nepochybne došlo k porušeniu ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, v čl. 38 ods. 2 listiny a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

23. Nad rámec uvedeného a v spojení s argumentom sťažovateľov, že akceptovateľná nečinnosť súdu môže trvať maximálne tri mesiace, ústavný súd musí konštatovať, že tento záver zo sťažovateľmi uvádzaných rozhodnutí nevyplýva. To, či ojedinelá nečinnosť orgánu verejnej moci, hoci aj v trvaní viac ako troch mesiacov, môže byť kvalifikovaná ako zbytočné prietahy, posudzuje ústavný súd vždy v kontexte celej prejednávanej veci (m. m. II. ÚS 109/2021) a rovnako tak postupuje, ak ide o posúdenie celkovej doby trvania konania všeobecného súdu. V tejto súvislosti považuje za potrebné reagovať aj na argument sťažovateľov, ktorí požadujú, aby napadnuté konanie bolo v rámci ústavnoprávneho prieskumu posúdené ako jeden celok. V prvom rade z obsahu súdneho spisu zistil, že viaceré rozhodnutia okresného súdu boli niekoľkokrát predmetom odvolacieho konania, avšak v zásade išlo vždy o nové procesné rozhodnutia okresného súdu, ktorými rozhodoval o stranami konania uplatnených návrhoch (napríklad návrh na prerušenie konania, návrhy na vydanie neodkladného opatrenia, pozn.). Preto obdobia, počas ktorých sa súdny spis nachádzal na krajskom súde (bod 7.1 tohto nálezu, pozn.), nemožno pričítať na vrub nečinnosti alebo neefektívnemu postupu okresného súdu, ktorý v tomto čase objektívne nemohol ovplyvniť priebeh ani plynulosť skúmaného ani odvolacieho konania (napr. II. ÚS 439/2011, II. ÚS 267/2012). Konanie súdov vyššej inštancie by bolo možné

pripísať na ťarchu okresnému súdu len v prípadoch, ak aj napriek niekoľko rokov trvajúcej konaniu dochádza k opakovanému zrušeniu (obsahovo identických) rozhodnutí okresného súdu súdmi vyššej inštancie (napr. II. ÚS 481/2017, I. ÚS 522/2019), to ale nie je prípad sťažovateľov, pretože k zrušeniu a vráteniu veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie došlo prvýkrát až rozsudkom krajského súdu (body 3 a 7.1 tohto nálezu, pozn.). Pre úplnosť kontextu prejednávanej veci a posudzovania celkovej dĺžky konania ústavný súd ďalej konštatuje, že hoci obsah základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je obdobný do tej miery, že ich porušenie ústavný súd posudzuje spoločne, perspektíva ústavného súdu vo vzťahu k jednotlivým štátnym orgánom je odlišná ako v prípade Európskeho súdu pre ľudské práva. Európsky súd pre ľudské práva posudzuje namietané porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu k Slovenskej republike ako členskému štátu Rady Európy a ústavný súd ako vnútroštátny ľudskoprávny súd posudzuje potenciálne porušenie základných práv sťažovateľov vo vzťahu k jednotlivým štátnym orgánom (sp. zn. I. ÚS 390/2019). Nemožno preto konštatovať, že by ústavný súd pri posudzovaní namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v každom konaní automaticky sčítal dĺžku konania pred viacerými inštanciami štátnych orgánov a túto následne hodnotil bez ohľadu na okolnosti prípadu.

V.

Prikázanie okresnému súdu konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

24. Sťažovatelia v petite ústavnej sťažnosti žiadajú, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov. Keďže ústavný súd zistil, že napadnuté konanie nebolo právoplatne skončené (bod 7.1 tohto nálezu, pozn.), ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

25. Okrem vyslovenia porušenia svojich práv sťažovatelia v sťažnostnom návrhu žiadajú, aby im ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie, a to každému z nich v sume po 10 714 eur. Svoj návrh odôvodňujú najmä neprimeranou dobou trvania napadnutého konania, neefektívnym postupom okresného súdu v namietanom konaní a dôležitosťou meritórneho rozhodnutia v ich právnej veci (bod 6 tohto nálezu, pozn.).

26. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

27. Vzhľadom na konštatovaný neefektívny a nehospodárny postup okresného súdu v napadnutom konaní, berúc do úvahy predovšetkým neprimeranú dĺžku napadnutého konania (viac ako 9 rokov, pozn.), a na druhej strane reflektujúc predmet sporu, ako aj skutočnosť, že sťažovatelia [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] sú subjektmi napadnutého konania až od pripustenia ich vstupu do konania (bod 7.1 tohto nálezu, pozn.), ústavný súd priznal sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] sumu 1 500 eur a sťažovateľom [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] každému sumu po 1 200 eur, pričom priznané primerané finančné zadosťučinenie je podľa názoru ústavného súdu primerané konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci (body 3 a 4 výroku tohto nálezu). Vo zvyšku požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia, ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhoviel (bod 6 výroku tohto nálezu).

28. Na tomto mieste ústavný súd súčasne pripomína, že priznané finančné zadost'učinenie nie je kompenzáciou za možný neúspech v konaní pred všeobecným súdom a ani náhradou, ktorá by mala slúžiť na úhradu trov konania a právneho zastúpenia (bod 134 ústavnej s'ťažnosti, pozn.), ktoré s'ťažovatelia v napadnutom konaní vynaložili (m. m. I. ÚS 356/2020), ale znamená dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva, ale aj priznanie určitého primeraného finančného zadost'učinenia (III. ÚS 103/2018, I. ÚS 170/2021).

VI.

Trovy konania

29. Ústavný súd priznal s'ťažovateľom (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 1 464,19 eur s DPH (bod 5 výroku tohto nálezu).

30. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Priznal náhradu za štyri právne úkony, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania, vypracovanie právneho rozboru veci, podanie ústavnej s'ťažnosti a vyjadrenie s'ťažovateľov k vyjadreniu okresného súdu. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2021 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 181,17 eur, pričom výšku základnej sadzby tarifnej odmeny bolo potrebné v súlade s § 13 ods. 2 vyhlášky znížiť u všetkých troch s'ťažovateľov o 50 % (porovnaj najmä I. ÚS 417/2010, I. ÚS 64/2011, II. ÚS 25/2011, II. ÚS 453/2010, II. ÚS 520/2010, III. ÚS 354/2010, III. ÚS 356/2010, III. ÚS 452/2010, IV. ÚS 62/2011, IV. ÚS 475/2010, IV. ÚS 277/2012), pretože ide o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“. Odmena za jeden úkon právnych služieb tak u jedného s'ťažovateľa predstavuje sumu 90,585 eur. Úhrada za štyri úkony právnej služby vykonané v roku 2021 preto spolu s režijným paušálom [§ 16 ods. 3 vyhlášky, (4 x 10,87 eur)] predstavuje u jedného s'ťažovateľa sumu 405,82 eur a trovy právneho zastúpenia troch s'ťažovateľov predstavujú celkovú sumu 1 217,46 eur. Ústavný súd priznanú odmenu zvýšil o 20 % daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), t. j. o sumu 243,49 eur, pretože právna zástupkyňa s'ťažovateľov je platiteľom DPH (§ 18 ods. 3 vyhlášky).

31. Pokiaľ ide o s'ťažovateľmi požadovanú náhradu trov konania vo výške 21,50 eur, a to za vyhotovenie zaručenej konverzie dohody o plnej moci s'ťažovateľov na účely ich zastupovania v konaní podľa čl. 127 ústavy, ústavný súd v prvom rade uvádza, že s'ťažovatelia, resp. ich právna zástupkyňa neuviedla spôsob, akým dospela k stanoveniu požadovanej sumy za vykonanie zaručenej konverzie. Ústavný súd preto prihliadol na obsah osvedčovacej doložky, z ktorej vyplýva, že bola uskutočnená zaručená konverzia, a to transformáciou pôvodného dokumentu v listinnej podobe do novovzniknutého elektronického dokumentu. Zaručenú konverziu ústavný súd uznal za hotový výdavok podľa § 15 vyhlášky a pri určení výšky náhrady postupoval podľa § 39 ods. 9 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov v spojení s § 5 a § 11 vyhlášky Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky č. 70/2021 Z. z. o zaručenej konverzii (ďalej len „vyhláška č. 70/2021“). Zo sadzobníka úhrad za zaručenú konverziu uvedeného v prílohe č. 7 označenej

vyhlášky vyplýva sadzba v sume 0,36 eur (za úkon transformácie každej aj začatej strany pôvodného dokumentu pri zaručenej konverzii dokumentu v listinnej podobe do elektronického dokumentu, formátu A4, pozn.) a sadzba v sume 1,80 eur (za vytvorenie osvedčovacej doložky zaručenej konverzii z listinnej podoby do elektronickej podoby, pozn.). Takto stanovená náhrada za transformáciu štyroch strán listinnej podoby dohody o plnej moci (4 x 0,36 eur) spolu s vytvorením osvedčovacej doložky (1 x 1,80 eur) predstavuje celkovú sumu 3,24 eur. Náhradu hotových výdavkov za výkon zaručenej konverzii ústavný súd sťažovateľom nepriznal. Takto stanovenú odmenu za vykonanie zaručenej konverzii ústavný súd už nezvýšil o daň z pridanej hodnoty, pretože podľa vysvetliviek k vyhláške č. 70/2021 Z. z. je sadzba úhrady uvedená už vrátane dane z pridanej hodnoty, ak osoba vykonávajúca konverziu je platiteľom tejto dane, čo je aj prípad právnej zástupkyne sťažovateľov.

32. Ústavný súd sťažovateľom nepriznal náhradu za poskytnutý úkon právnej služby spočívajúci v ďalšej porade s klientom, ktorá mala byť podľa tvrdení právnej zástupkyne sťažovateľov a predloženého záznamu z uskutočnenej porady vykonaná na účel odsúhlasenia obsahovej podoby ústavnej sťažnosti pred jej podaním ústavného súdu. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom dokumentu, ktorý má uskutočnenú poradu verifikovať, síce nespochybňuje, že medzi sťažovateľmi a ich právnou zástupkyňou skutočne došlo k uskutočneniu predmetnej porady, avšak s prihliadnutím na obsah záznamu z porady nie je zrejmé, kedy sa uskutočnená porada začala a kedy došlo k jej skončeniu. Absencia explicitného uvedenia časového intervalu trvania porady so sťažovateľmi má za následok, že ústavný súd nemôže vyhodnotiť správnosť vyčíslenia hodnoty poskytnutého úkonu právnej služby. Z ustanovenia § 13a vyhlášky zreteľne vyplýva zámer Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) rozlišovať dobu trvania porady s klientom a tomu ministerstvo prispôsobilo aj spôsob stanovenia odmeny, a to buď vo výške základnej sadzby tarifnej odmeny [§ 13a ods. 1 písm. b) vyhlášky, pozn.], alebo vo výške jednej polovice základnej sadzby tarifnej odmeny [§ 13a ods. 2 písm. d) vyhlášky, pozn.]. Navyše, z obsahu predloženého záznamu z vykonanej porady vyplýva, že sťažovatelia boli zo strany právnej zástupkyne poučení o odmene za úkony právnej služby, ktoré ustanovuje vyhláška. Sťažovatelia, ako aj ich právna zástupkyňa si tak museli byť vedomí časového intervalu trvania porady a príslušnej odmeny podľa vyhlášky. V konklúzii uvedeného ústavný súd uzatvára, že pre náležité uplatnenie poskytnutia náhrady za uskutočnenú poradu s klientom bolo povinnosťou právnej zástupkyne sťažovateľov uviesť časový interval trvania tejto porady. Ústavný súd si len z vyčíslennej hodnoty poskytnutého úkonu právnej služby nemôže urobiť vlastnú predstavu o dĺžke trvania porady medzi advokátom a jeho klientom, pretože by tým nonkonformným spôsobom zasahoval do existujúceho skutkového stavu. Súčasne ústavný súd akcentuje, že § 73 zákona o ústavnom súde svojou štruktúrou (vzťah odseku 1 a 3) vytvára koncept založený na východisku, podľa ktorého účastník konania na ústavnom súde v zásade sám znáša trovy takého konania a len v odôvodnených (i) prípadoch ústavný súd môže (ii) podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Zákon o ústavnom súde nestavia právo na náhradu trov konania do nárokovateľnej polohy, ako je to v iných druhoch regulovaných právno-aplikačných procesov (napr. civilné sporové konanie, správne súdne konanie, exekučné konanie a ďalšie). Ústavný súd teda disponuje širokým priestorom na úvahu o tom, či vôbec priznať náhradu trov konania, a ak áno, v akom rozsahu (III. ÚS 209/2020).

33. Vo zvyšku požadovanej náhrady trov konania, ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 6 výroku tohto nálezu).

34. Priznanú náhradu trov konania pred ústavným súdom je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyňi sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 6. septembra 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu